

Україна 2030

Консолідація мислення —
консолідація дій

Green paper
Політики збалансованого розвитку
Київ, 2018

ІНІЦІАТИВНА ГРУПА

Київський
національний
університет
імені
Тараса Шевченка

Національний
технічний
університет
України
«Київський
політехнічний
інститут
імені
Ігоря Сікорського»

Національний
університет
«Києво-
Могилянська
академія»

ДВНЗ
«Київський
національний
економічний
університет
імені Вадима
Гетьмана»

Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України

Українська
Бізнес
Ініціатива

НАША СПІЛЬНОТА

Вінницький національний технічний університет
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Запорізький національний технічний університет
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут соціології НАН України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені Степана Дем'ячука
Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"
Національний університет "Львівська політехніка"
Національний університет "Острозька академія"
Одеський національний економічний університет
Полтавська державна аграрна академія
Приазовський державний технічний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Сумський державний університет
Таврійський державний агротехнологічний університет (м. Мелітополь)
Тернопільський національний економічний університет
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Ужгородський національний університет
Український католицький університет
Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
Харківський інститут фінансів Київського національного торговельно-економічного університету
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Херсонський державний університет
Херсонський національний технічний університет
Херсонський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації
Хмельницький національний університет
Хмельницький університет управління та права
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Чернігівський національний технологічний університет
Чорноморський національний університет імені Петра Могили (м. Миколаїв)
Херсонський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації

Університет є такою привілейованою інституцією, де піднімаються проблеми розвитку цивілізації для їхнього подальшого вирішення в практичній площині.

У всьому світі вважається, що успішне функціонування університетів та всієї вищої школи є однією з найбільших конкурентних переваг високорозвинутих країн.

УДК 330.366.02:001.83](477)
У45

Україна 2030: Консолідація мислення – консолідація дій.
Упорядники: дослідницька група "Аналітична платформа стратегічних комунікацій"
у складі – Гуменна О., Мельничук О., Тарута С., Харламова Г., Чала Н. – Київ.: 2018

За фінансової підтримки Української бізнес ініціативи

Адамів М.Є., Белявцева В.В., Білорусов С.Г., Близнюк Т.П., Бно-Айріян М.К., Богоявленський О.Г.
Бохан А.В., Волошин В.С, Гораль Л.Т., Грибнюк Д.В., Гринів Л.С., Грищенко Г.В., Гуменна О.Г.
Гуцук І.В., Дерев'яно Т.А., Димченко О.В., Єльчанинов Д.Б., Жан-Жак Руссо, Казакова Т.С., Кінаш І.Г.
Клименко Л. П., Клименко М.О., Кравченко В.А., Кропельницька С., Кузьмін О.Є., Лепейко Т.І., Любчук О.Г.
Макаренко С.М., Мелеганіч Г.І., Меліхов А.А., Мельник О.Г., Мельничук Л.С., Мельничук О.В., Небава М.Г.
Негудихата К.Л., Норд Г.Л., Олійник Н.М., Павлов С.В., Павловська Л.Д., Палехова В.А., Перезовова І.Г.
Петренко В.П., Полянська А.С., Ремньова Л.М., Савка Ю.В., Савчук Л.М., Сита Є.М., Ставицький А.Г.
Старостіна А.О., Сторошук Б.Д., Сус Т.Й., Тарасюк А.В., Філімонова О.Б., Харламова Г.О., Чала Н.Д.
Шаров О.М., Шарко М.В., Швіндіна Г. О., Шийко В. І., Шукаєв С.М.

У45 Україна 2030: Консолідація мислення – консолідація дій. – К.: видавництво
"СПД В.Павленко", 2018. – 160 с.

ISBN 978-966-2370-44-7

Пошук механізмів забезпечення збалансованого розвитку країни об'єднав науковців з різних галузей у своєму прагненні генерувати концептуальне бачення майбутнього України, невід'ємного від цивілізаційного збалансованого розвитку світу. Представлена книга є результатом консолідації наукової спільноти з усіх областей України задля генерування нових світоглядних цінностей і нових підходів вирішення найбільш актуальних завдань української держави.

Цей документ, спираючись на Доктрину збалансованого розвитку "Україна 2030", містить аналіз існуючих проблем та пропозиції щодо можливих варіантів їх рішень, що можуть стати основою державної політики збалансованого розвитку.

Ілюстрація обкладинки: Рафаель "Афінська школа"

*За повного або часткового використання матеріалів збірника посилання на видання обов'язковим.
Матеріали надруковані методом прямого відтворення тексту, наданого авторами, які несуть
відповідальність за його достовірність, зміст, за правильне цитування джерел та посилання на них.
Організаційний комітет не несе відповідальності за погляди, висловлені авторами матеріалів*

*Збірник матеріалів підготовлено та видано в рамках проекту
Аналітична платформа стратегічних комунікацій "Україна 2030"
за підтримки Української Бізнес Ініціативи*

ISBN 978-966-2370-44-7

© Автори статей, 2018
© СПД Павленко В.Ю., 2018
© Дизайн Мельничук О.В., 2018

роботи та питань розвитку, *Грищенко Г. В.*, к.мед.н., доцент,
директор медичного інституту
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

6.9. Безперервне відтворення ключових областей компетентності-ядро конкурентних переваг.

Олійник Н.М., к.т.н., доцент,
Херсонський національний технічний університет
Макаренко С.М., к.е.н., *Казакова Т.С.*
Херсонський державний університет

137 Механізм № 7:

Фінансове забезпечення збалансованого розвитку

7.1. Міфи про МВФ.

Шаров О.М.
Доктор економічних наук, професор

7.2. Збільшення ролі місцевих бюджетів у підтримці АПК і формування місцевого фонду кредитної гарантії.

Філімонова О.Б.,
к.е.н., в.о. декана факультету економічних наук
Чорноморський національний університет ім.П.Могили

145 Механізм № 8:

Стійка інвестиційна безпека

8.1. Зміст інвестиційної безпеки та її роль у забезпечення національної безпеки.

Харламова Г.О.,
к.е.н., доцент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

8.2. Інвестування у відновлювальну енергетику – задоволення попиту на енергоресурси.

Полянська А.С., д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування,
Савка Ю.В., аспірантка

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

8.3. Проблеми формування внутрішнього та зовнішнього іміджу Східної України.

Богоявленський О.В.,
к.е.н.,

Харківський інститут фінансів КНТЕУ

8.4. Актуалізація доцільності оцінювання роботи ПСГ України для визначення оптимальної моделі їх функціонування.

Гораль Л.Т., д.е.н., *Перемозова І.В.*, д.е.н., *Шийко В.І.*, к.е.н.,
Інститут економіки та управління у нафтогазовому комплексі
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

8.5. Концепція наукового і освітнього потенціалу донбасу, як передумова його реінтеграції у складі України, у межах стратегій "Україна – 2030".

Волошин В.С.
доктор технічних наук

Приазовський державний технічний університет

6.9. БЕЗПЕРЕРВНЕ ВІДТВОРЕННЯ КЛЮЧОВИХ ОБЛАСТЕЙ КОМПЕТЕНТНОСТІ-ЯДРО КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

Олійник Н.М., к.т.н., доцент,
Херсонський національний технічний університет
Макаренко С.М., к.е.н.
Казакова Т.С.
Херсонський державний університет

Ключові тези:

Знання – ключовий ресурс в умовах швидких змін,
Безперервне відтворення ключових областей компетентності-ядро конкурентних переваг,
Аналіз місця України в рейтингу країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності у 2017-2018 роках,
Пошук "універсального" працівника – одна з розповсюджених помилок з боку роботодавців.

В умовах швидких змін бізнес-середовища найважливішим з ресурсів забезпечення успішної конкуренції є знання в значущих для даного бізнес-галузях^[2]. Ядром конкурентних переваг є система ключових областей компетентності, які дане підприємство зуміло створити, тобто – система навчання і технологій, що знаходяться у його розпорядженні. Важлива властивість ключових областей компетентності – їх неминуче застарювання. Тому для успіху бізнесу, що протікає на підприємстві, треба організувати такий процес, щоб вони змогли забезпечити безперервне відтворення ключових областей компетентності.

Отже, для того, щоб успішно конкурувати на світовому ринку, будь-який суб'єкт господарювання повинен створювати і безперервно відтворювати систему ключових областей компетентності. Зазначене можливе лише в процесі формування оптимальної стратегії підтримки та розвитку індивідуальних здібностей особистості, як найважливішої складової подальшого ефективного функціонування суб'єктів господарювання всіх форм власності та національної економіки взагалі.

Відсутність обґрунтованої стратегії на інтервалі первинного навчання та подальшого підвищення кваліфікації може призвести до підготовки фахівців за неактуальними та неконкурентоспроможними спеціальностями, що, в свою чергу, призведе до зростання рівня безробіття, особливо серед молоді, та втрати стимулів до здобуття знань в навчальних закладах. Не завжди випускники, навіть з високим рівнем оцінок, відповідають професійним компетентностям, які висуваються до даної кваліфікації на ринку праці^[1].

Отримані висновки підтверджуються матеріалами, що були опубліковані на Всесвітнім економічному форумом стосовно рейтингу країн світу за Індексом

БЕЗПЕРЕРВНЕ ВІДТВОРЕННЯ КЛЮЧОВИХ ОБЛАСТЕЙ КОМПЕТЕНТНОСТІ - ЯДРО КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ

к.т.н., доцент, Олійник Н.М.

Херсонський національний технічний університет

к.е.н. Макаренко С.М.

Казакова Т.С.

Херсонський державний університет

В умовах швидких змін бізнес-середовища найважливішим з ресурсів для забезпечення успішної конкуренції є знання в значущих для даного бізнесу галузях [2]. Ядром конкурентних переваг є система ключових областей компетентності, які дане підприємство зуміло створити, тобто - система навиків і технологій, що знаходяться у його розпорядженні. Важлива властивість ключових областей компетентності – їх неминуче застарювання. Тому процеси бізнесу, що протікають на підприємстві, треба організовувати таким чином, щоб вони змогли забезпечити безперервне відтворення ключових областей компетентності.

Отже, для того, щоб успішно конкурувати на світовому ринку, будь-який суб'єкт господарювання повинен створювати і безперервно відтворювати систему ключових областей компетентності. Зазначене можливе лише при формуванні оптимальної стратегії підтримки та розвитку індивідуальних здібностей особистості, як найважливішої складової подальшого ефективного функціонування суб'єктів господарювання всіх форм власності та національної економіки взагалі. Відсутність обґрунтованої стратегії на інтервалі первинного навчання та подальшого підвищення кваліфікації може призвести до підготовки фахівців за неактуальними та неконкурентоспроможними спеціальностями, що, в свою чергу, призведе до зростання рівня безробіття, особливо серед молоді, та втрати стимулів до здобуття знань в навчальних закладах. Не завжди випускники, навіть з високим рівнем оцінок, відповідають професійним компетентностям, які висуваються до даної кваліфікації на ринку праці [1].

Отримані висновки підтверджуються матеріалами, що були опубліковані Всесвітнім економічним форумом стосовно рейтингу країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності у 2017-2018 роках [3]. Так, незважаючи на покращення позиції на чотири пункти, Україна посіла 81 місце серед 137 країн світу. Найбільше було втрачено за складовою «Ефективність ринку праці», за якою Україна отримала 86 місце, втративши 13 пунктів у порівнянні з 2016-2017 роками та 30 пунктів у порівнянні з 2015-2016 роками. Також було втрачено 2 пункти за складовою, що характеризує вищу освіту та професійну підготовку.

Незважаючи на відносно високі позиції за складовою «вища освіта та професійна підготовка» (35 місце у 2017-2018 роках серед 137 країн світу) оцінка якості шкіл менеджменту є дуже низькою (88 місце), так само як й ступеню підготовки персоналу при навчанні за місцем роботи (88 місце). Також за рівнем початкової освіти Україна займає 51 місце. І це не зважаючи на той факт, що за наявністю вчених та інженерів Україна займає 25 місце.

Вищепроведений аналіз свідчить про те, що, незважаючи на наявність відносно великої кількості вчених та інженерів, в Україні спостерігається низька якість науково-дослідних інститутів (60 місце) та здатність до інновацій (51 місце), що підтверджується не лише майже відсутністю співпраці університетів та промисловості у дослідженнях та розробках (73 місце), низьким рівнем витрат компаній на дослідження і розробки (76 місце) та державних закупівель високотехнологічної продукції (96 місце), а й фактичною неможливістю втримати й залучити таланти у господарську діяльність (відповідно 129 та 106 місця). Тобто знання, отримані сучасною науковою спільнотою, яка залишилася в Україні, в більшості випадків мають теоретичний характер та є не можливими для ефективного використання бізнесом в сучасних умовах нестабільного внутрішнього та зовнішнього бізнес-середовища.

Так, матеріали Державної служби статистики України свідчать, що протягом останніх років ситуація на ринку праці суттєво погіршилася. За методологією Міжнародної організації праці рівень безробіття серед економічно активного населення у віці 15-70 років зріс з 7,3% за підсумками 2013 року до 9,3% - у 2016 році. У 2017 році ситуація майже не покращилася, і рівень безробіття коливався від 8,9% у III кварталі до 10,1% - у першому кварталі минулого року. Зниження рівня безробіття у III кварталі 2017 року пов'язано з аграрною та рекреаційною специфікою економіки України та тимчасовим працевлаштуванням населення сільських регіонів. Найбільше від відсутності нормальних умов для працевлаштування та розвитку як фахівців та особистості в цілому страждає населення віком від 15 до 29 років. Починаючи з 2014 року рівень безробіття серед населення віком від 15 до 24 років зріс на 6 в.п. і за підсумками 2016 року склав 23%; серед населення віком від 25 до 29 років рівень безробіття зріс на 2,8 в.п. і склав 11,7%. За статтю найбільше постраждали чоловіки даної вікової групи - рівень безробіття у групі віком від 15 до 24 років склав 24% (+6,5 в.п.), від 25 до 29 років - 12,8% (+3 в.п.).

Вищезазначена складна ситуація на ринку праці пов'язана зі скороченням обсягів виробництва та збуту продукції вітчизняними підприємствами всіх форм власності. Зазначене виникло через відсутність потрібних якісних характеристик кваліфікаційного рівня трудових ресурсів підприємства внаслідок відсутності належної професійної підготовки у навчальних закладах керівного складу та безпосередніх виробничих працівників.

Однією з умов формування конкурентоспроможних трудових ресурсів на відповідному сегменті ринку є усвідомлення майбутніми фахівцями необхідності постійної підтримки та розвитку індивідуальних професійних здібностей. Спеціалізована робоча сила в умовах роботизації виробничих процесів має величезне значення, проте, на жаль, на спеціалізовану освіту в Україні майже не звертають уваги, незважаючи на рівень та якість її здобуття. Часто можна спостерігати працівників, які, займаючи посади менеджерів за відповідними напрямками господарської діяльності, не мають якісної освіти та не проходять курси підвищення професійних компетентностей за визначеним видом економічної діяльності.

Також, однією з розповсюджених помилок з боку роботодавців є пошук «універсального» працівника. Оголошеннями про пошук співробітників передбачено обов'язковість поєднання у кандидатів профільної вищої освіти, багаторічного досвіду роботи, відмінного знання мов та володіння комп'ютерною технікою. Водночас, чисельність фахівців, що відповідають окресленим вище критеріям, - дуже обмежена, і роботодавець, звужуючи коло пошуку та зменшуючи обсяг пропозиції на ринку трудових ресурсів, фактично зобов'язується в майбутньому переплачувати «універсальному» кандидату за наявність навичок і знань, які майже не використовуються у повсякденній діяльності.

При працевлаштуванні працівники, освіта яких відповідає їх подальшому напрямку діяльності, в приватному секторі мають не значні привілеї у порівнянні з працівниками без спеціалізованої освіти, що підтверджується результатами діяльності «професіоналів-притосованців». Водночас, проблема полягає в тому, що власники компанії не бачать у цьому проблеми. Проте нехтування вищевказаним може призвести до зниження продуктивності праці й загальної ефективності господарської діяльності. Недооцінюються знання, що отримуються у процесі навчання певній спеціальності.

Для активізації науково-технічного прогресу й інноваційної діяльності необхідно забезпечити розроблення узгодженого механізму інвестування у професійний розвиток персоналу та підготовку фахівців за актуальними напрямками дослідження з метою активізації інноваційної діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності. Водночас, для стимулювання участі вітчизняного бізнесу в процесах інвестування у професійний розвиток персоналу доцільно було б запозичити досвід провідних країн світу й дозволити зменшити суму фінансового результату до оподаткування від ведення господарської діяльності підприємства на подвійну суму витрат, витрачених на отримання працівниками додаткової освіти у закладах вищої освіти за напрямками функціонування даного суб'єкта господарювання.

Література

1. Макаренко С. М. Визначення професійних компетентностей фахівців як складової формування оптимальної стратегії розвитку трудових ресурсів / С. М. Макаренко, Т. А. Абельдяєва, Т. С. Казакова, Н. М. Олійник // Економічний простір: Збірник наукових праць. – Дніпро: ПДАБА, 2017. – № 127. – С. 150-161.

2. Макаренко С. М. Розвиток інформаційної складової підприємств регіону як головний ресурс підвищення їх конкурентоспроможності / С. М. Макаренко // Економічні інновації. Випуск 36. Українське Причорномор'я в контексті економічних альтернатив: сучасні виклики та антикризові стратегії. Збірник наукових праць. – Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2009. – С. 482-490.

3. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017-2018 / Економічний дискусійний клуб. - Режим доступу: URL: [http:// http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2](http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2).

Науково-популярне видання

Україна 2030: Консолідація мислення — консолідація дій.

В авторській редакції
Упорядники дослідницька група
"Аналітична платформа стратегічних комунікацій"
у складі: Гуменна О., Мельничук О.,
Тарута С., Харламова Г., Чала Н.
Дизайн Мельничук О.В.
Комп'ютерна верстка В.О. Павленко

Підписано до друку 07.06.18. Формат 210x297 1/8.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Peterburg.
Наклад 500 прим.

Видання підготовлене до друку:

ТОВ "Ай Си Ес-Актив"
01054, Україна, м. Київ, вул. Дмитрівська, 46, 8
ics3@ics-active.com

СПД В.Павленко. 02068 м. Київ, а/с №2 Павленко В.А.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №3337 від 15.12.2008 р.

ТОВ "Софія-А" ЛТД
04053, Україна, м. Київ, вул. Обсерваторна, 12-6
Свідоцтво серія А00 №019912 від 12.09.1995 р.